

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Nieuwsbrief Dierbeleid in uitvoering

Jaargang 2 | nummer 3 | december 2009

Inhoud

Twee uitkijkposten voor de dier- en volksgezondheid 2

Dierbeleid in het kort 3

Nieuw EU-beleid diergezondheid 4

Maatlaat Duurzame Aquacultuur 4

Natuurlijk afkalven in vleesveehouderij 5

Vakopleiding dierenambulance 6

Minder ingrepen in de pluimveehouderij 8

Nota Dierenwelzijn en Nationale Agenda Diergezondheid 2 jaar in uitvoering

De uitvoering van de Nota Dierenwelzijn en de Nationale Agenda Diergezondheid is nu twee jaar in gang. Met beide nota's in de hand werken bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en overheid op verschillende gebieden aan verbetering van dierenwelzijn en diergezondheid. Dat is iets waar we trots op mogen zijn.

Op het ministerie van LNV zijn intussen door een reorganisatie de beleidsthema's dierenwelzijn en diergezondheid onder de hoede gekomen van twee nieuwe beleidsdirecties. De directie Voedsel, Dier en Consument is verantwoordelijk voor vraagstukken rond mens en dier die de samenleving in de breedte bezig houden, voor de normen en het internationale overleg over welzijn en gezondheid van dieren. De directie Agroketens en Visserij houdt zich bezig met de uitvoering van het dierenwelzijns- en diergezondheidsbeleid in de veehouderij.

Met de Nieuwsbrief Dierbeleid houden we u graag op de hoogte van de ontwikkelingen rond het beleid voor diergezondheid en dierenwelzijn. In deze aflevering is er aandacht voor een zestal acties.

In februari 2010 zal weer een 'tussenstand' over de voortgang van de Nota Dierenwelzijn en de Nationale Agenda Diergezondheid verschijnen in de vorm van een Voortgangsrapportage.

Ik wens u veel leesplezier.

Alida Oppers
Directeur Voedsel, Dier en Consument

Twee nieuwe uitkijkposten voor de dier- en volksgezondheid

‘Ook de inzenders van dode dieren krijgen van ons altijd informatie terug,’ Andrea Gröne

Het ene geboren, het andere wedergeboren - maar je kan toch spreken van twee nieuwe instituten die ons land in de afgelopen anderhalf jaar rijker is geworden op het gebied van dier- en indirect ook menselijke gezondheid. Signaal van de toenemende aandacht in beleid en onderzoek voor het voorkomen en de gevolgen van besmettelijke dierziekten.

Van een wedergeboorte mag je spreken bij het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC). Een nationale radardienst op het gebied van ziektes onder in het wild levende dieren, zo zou je het kunnen omschrijven. Het centrum vergaart kennis over de gezondheid van in het wild levende dieren, en zorgt ervoor dat die kennis goed wordt gebruikt in het beleid voor de gezondheid van dieren en mensen. Het centrum werd in het begin van dit decennium opgezet door LNV, de Utrechtse Faculteit Diergeneeskunde en het Rotterdamse Erasmus MC. Rotterdam werd de tijdelijke standplaats, met het idee het centrum na drie jaar over te plaatsen naar Utrecht. Door een koude start van de financiering, kwam het centrum in zijn definitieve vestigingsplaats eigenlijk pas in augustus 2008 tot nieuw leven. Op dat moment trad ook directeur Andrea Gröne aan, die als hoogleraar Veterinaire Pathologie tevens is verbonden aan de Utrechtse Faculteit Diergeneeskunde. De nabijheid van die faculteit was een belangrijke reden voor de wens om het centrum in Utrecht te vestigen, licht zij toe. Daar werd vorig jaar ‘eigenlijk van scratch af weer begonnen,’ aldus Gröne, ‘en op het ogenblik is het centrum vol in bedrijf.

Ogen in het veld

Het centrum onderhoudt veel contacten met andere instellingen op het gebied van humane en dierlijke gezondheid zoals het RIVM, het Centraal Diergeneeskundig Instituut in Lelystad, de Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer en de Erasmusuniversiteit. Maar bijna nog belangrijker zijn de jagers en de natuurorganisaties. ‘Dat zijn onze ogen in het veld’. Waarnemingen van dode en zieke dieren worden doorgegeven aan het Centrum, al of niet vergezeld van bewijsmateriaal, en vervolgens geanalyseerd en samengevoegd. Zo kan in een vroeg stadium worden ontdekt of en waar een uitbraak optreedt van een ziekte die eventueel bedreigend kan zijn voor de fauna of de volksgezondheid. Behalve pathologen werken daarom bij het centrum ook ecologen en epidemiologen, die een beeld kunnen vormen van de oorzaken en het mogelijke vervolg op een ‘incident’. Uiteraard wordt er gerapporteerd aan de ministeries van LNV en VWS. Als de situatie het vereist meteen, en anders in een jaarlijks rapportage. ‘Ook de inzenders van dode dieren krijgen van ons altijd informatie terug,’ zegt Gröne die duidelijk zuinig is op leveranciers van informatie uit het veld.

Moet je bij het DWHC meestal denken aan wat grotere dieren zoals vogels, vossen en konijnen, bij het juist opgerichte Centrum Monitoring Vectoren (CMV) gaat het volgens coördinator Ernst-Jan Scholte om geleedpotige vectoren. Vectoren, dat zijn levende overbrengers van besmettelijke ziektes, kunnen bijvoorbeeld ook knaagdieren zijn, legt hij uit. ‘Maar wij richten ons volledig op die kleinere diertjes, die ook het meeste als verspreider optreden’. Eigenlijk was er tot voor kort maar heel weinig kennis

‘Eerst moet je een beeld van de verspreiding hebben, daarna kan je gaan kijken hoe die verspreiding verandert en waar problemen optreden.’

Ernst-Jan Scholte

over het voorkomen van dergelijke vectoren in Nederland. ‘Dat gebrek kwam aan het licht toen we de afgelopen jaren opeens te maken kregen met Blauwtong onder vooral schapen, een ziekte die wordt overgebracht door knutten, en met de Aziatische tijgermug die ons land binnenkwam als meelifter op het importgewas ‘Lucky Bamboo’.

Risk assessment

De kennislacune, vooral over de verspreiding van vectoren in Nederland, moest snel worden gedicht en daarvoor werd het CMV in het leven geroepen. ‘Waar zitten welke muggen, teken, en knutten en hoeveel’, dat is volgens Scholte de basis van de CMV-aanpak. ‘Eerst moet je een beeld van de verspreiding hebben, daarna kan je gaan kijken hoe die verspreiding verandert en waar problemen optreden. Of waar problemen kùnnen gaan optreden.’ Risk assessment wordt dat genoemd, een activiteit die het CMV samen met het RIVM en het CVI beoefent. Om deze risico’s voor Nederland in kaart te brengen is up-to-date informatie nodig over verspreiding en hoeveelheid. Hiervoor zijn grootschalige praktijkmetingen nodig, die het CMV uitvoert. Rapporteren doet het centrum aan twee ministeries, want dat is in dit geval het mooie: omdat het om mensen en dieren gaat moet de aanpak van het probleem wel een coproductie zijn van twee departementen en dat ìs het ook.’Tot nu toe met veel succes,’ aldus de coördinator.

Dierbeleid in het kort

Rol dierenarts moet sterker

De positie van de dierenarts moet worden versterkt om zijn maatschappelijke rol beter in te kunnen vullen. Dat concludeerde de Raad voor Dierenaangelegenheden. Minister Verburg onderschrijft die conclusie en bestudeert de zienswijze van de raad om naar oplossingen te zoeken. Andere manieren van informatie verstrekken en een andere structuur van samenwerken en belonen zouden aan de oplossing bij kunnen dragen.
Persbericht en rapport RDA | 11-06-2009

Staat van het dier

In februari brengt minister Verburg de eerste aflevering uit van een jaarlijks rapport over de toestand van diergezondheid en dierwelzijn in ons land: De Staat van het Dier. De Animal Science Group (ASG) van de Wageningen UR doet het onderzoek voor de rapportage, die gaat over landbouwhuisdieren, paarden, hobbydieren, kweekvis, huisdieren, circusdieren en dierentuindieren.
Kamerbrief en rapport | 01-07-2009

Strengere eisen voor welzijn circusdieren

Er komen strengere eisen aan verzorging, huisvesting en opleiding voor circussen met dieren. Een verbod voor uit het wild gehaalde circusdieren wordt onderzocht. Dat schreef minister Verburg aan de Tweede Kamer, op basis van twee onderzoeken in haar opdracht: een over de intrinsieke waarde van circusdieren en een over hun welzijn. De minister wil de nieuwe regels volgend jaar aan het parlement voorleggen om ze in 2011 te laten ingaan.
Kamerbrief en rapporten | 27-07-2009

Extra welzijnseisen vleeskuikens

In oktober heeft de pluimveesector ingestemd met extra welzijnseisen voor vleeskuikens. Door daaraan te voldoen mogen pluimveehouders 42 kg kuiken per vierkante meter houden; dat is de hoogste bezettingsgraag die de Europese Unie toestaat. Op dit moment is de bezettingsgraad nog 45 kg per vierkante meter. Met dit akkoord voldoet Nederland aan de Europese Vleeskuikenrichtlijn die op 30 juni 2010 ingaat.
Persbericht, kamerbrief en convenant | 06-10-2009

Nota Diergeneesmiddelen

In november heeft minister Verburg de nota Diergeneesmiddelen uitgebracht. In de nota wordt gestreefd naar een evenwicht tussen voldoende beschikbaarheid van de middelen aan de ene kant en terughoudend gebruik aan de andere kant. Het eerste om dierziekten adequaat te voorkomen en te behandelen, het tweede om de mogelijke risico’s voor mens, dier en milieu te beperken.
Persbericht en nota | 03-11-2009

Nieuw EU-beleid diergezondheid

Is Nederland een drijvende kracht achter de hervorming van het Europese diergezondheidsbeleid, waaraan op het ogenblik hard wordt gewerkt? Nee, dat zou teveel eer zijn, vinden LNV-beleidsmedewerkers Amanda Manten en Jeroen Bonet. 'Maar een bovengemiddelde belangstelling, en misschien ook wel wat extra expertise, dat hebben we wel'. Twee jaar geleden al besloot de Europese Commissie dat er een nieuw beleid voor diergezondheid moest komen en welke richting dat op moest gaan. Een evaluatie van de voorafgaande tien jaar had tot die conclusie geleid. Nieuwe kennis, nieuwe ziektes, nieuwe prioriteiten, ze leidden allemaal tot dezelfde conclusie. In 2013 moet het nieuwe beleid er staan. Wat dat precies zal inhouden is moeilijk te voorspellen, vinden Manten en Bonet die het secretariaat voeren van het Nederlandse dossierteam uit de gelederen van LNV en de Voedsel- en Warenautoriteit. Maar een paar hoofdlijnen zijn al wel vastgelegd in de strategie die nu wordt uitgewerkt. Op die strategie wordt straks het nieuwe beleid gebouwd. Bonet: 'Belangrijke onderdelen zijn een grotere aandacht voor preventie en een meer uniforme verdeling van de kosten in de lidstaten'. Harmoniseren heet dat laatste in EU-vocabulaire.

Het belang van preventie is waarschijnlijk wel hoger op de lijst gekomen door de dierziekte-uitbraken die de jaren negentig en begin 2000 kenmerkten. 'Vaccineren hoort bij preventie en daarover is natuurlijk toen veel discussie geweest', zegt Manten. Maar ook het stellen van prioriteiten is een belangrijk onderdeel van het nieuwe beleid, en dat heeft eenzelfde achtergrond. 'Welke ziekte ga je wel en welke niet collectief bestrijden? Daarbij houd je rekening met de kosten, met de export, met de mogelijkheden van preventie maar ook met het risico. In dat kader streven we vanuit Nederland ook naar een beleid dat verschil maakt tussen grootschalige dierhouderij en bijvoorbeeld dierentuinen of hobbyhouders.'

Een ander belangrijk kenmerk van het nieuwe beleid, het harmoniseren van de kosten, is vooral goed voor een level playing field - een belangrijke term in de EU waar gelijke concurrentievoorwaarden hoog in het vaandel staan. Bonet: 'In Nederland draagt het bedrijfsleven veel bij aan de kosten, maar dat is niet overal zo. Dat zou je eigenlijk in de hele Europese Unie gelijk moeten trekken'.

Aan de Nederlandse inbreng zal het straks niet gelegen hebben. Van de 27 onderwerpen die in het lopende proces apart worden uitgewerkt is er voor veertien een speciale stuurgroep opgericht. Nederland is vertegenwoordigd in negen van die veertien.

Maatlat Duurzame Aquacultuur: binnenkort in bedrijf

Er is onderzoek gedaan. Er zijn criteria opgesteld en van deskundigencommentaar voorzien. Er is inspraak geweest. Er is beheer en controle opgezet. Op 1 januari aanstaande valt het startschot. Dan gaat de Maatlat Duurzame Aquacultuur in bedrijf; een certificeringssysteem om duurzaamheid in de viskwekerij te stimuleren.

Het initiatief kwam van de ministeries van LNV en VROM, zegt Monique van der Gaag, projectleider Agro/Food bij SMK, de organisatie die de opdracht heeft gekregen om bruikbare criteria en richtlijnen voor de beoordeling te ontwikkelen. Wie wordt straks beoordeeld? 'De aquacultuurbedrijven die ervoor kiezen om mee te doen,' zegt Van der Gaag. 'De Maatlat werkt op basis van vrijwilligheid', licht ze toe. 'Het voordeel zit in een tweetal belastingfaciliteiten waarvan deelnemers kunnen profiteren. Er is dus geen wettelijke verplichting en ook geen marktvoordeel.

De Maatlat kent drie thema's: dierenwelzijn en diergezondheid, milieuvriendelijkheid en herkomst van het visvoer. Op elk van die drie kunnen de kwekers punten behalen. Als die punten op alle drie boven een bepaald

minimum uit stijgen komen ze in aanmerking voor een certificaat. Hoe worden die punten verdiend? Van der Gaag: 'Er kan voor

heel verschillende maatregelen worden gekozen. De bassins kunnen bijvoorbeeld anders worden ingericht om de vissen een meer natuurlijke omgeving te bieden. Er kan een andere, zuiniger waterzuivering worden toegepast. Het transport telt mee: hoe lang, wat voor wagens worden gebruikt? Er staan mogelijkheden voor de deur om de dodingsmethode zo aan te passen dat de vis er zo weinig mogelijk van merkt. Het sorteren van de vis kan op een manier gebeuren die minder stress oplevert, de hygiëne kan beter. Aan dat soort dingen moet je denken. Het kan ook gaan om beheersmaatregelen zoals de vraag of een afspraak is gemaakt met de slachterij om terugkoppeling te krijgen over de toestand waarin de geleverde vis zich bevindt: zijn er veel bijtwonden bijvoorbeeld'.
De gedachte achter het systeem is dat een deel van de maatregelen die de viskwekers moeten nemen in de sfeer van de investeringen zit, en een ander deel in het beheer. Is men alleen actief op eerstgenoemd gebied, dan past daar een certificaat B bij. Begeeft men zich ook op het tweede, dan komt certificaat A in. Aan beide soorten puntenverdieners is een belastingfaciliteit gekoppeld als stimulans. De investeringsregeling MIA/Vamil wacht bij het eerste certificaat en vraagt ook maar een eenmalige beoordeling door SMK; de Regeling groenprojecten wenkt daarbovenop achter het tweede certificaat, dat wordt verstrekt op basis van een jaarlijkse beoordeling.
Zo is in twee jaar tijd een flinke stap gezet voor milieu en dierenwelzijn in de aquacultuur. 'Met een belangrijke rol van IMARES, het instituut voor visserijonderzoek, en medewerking van de sector, de Dierenbescherming en Stichting De Noordzee', wil Van der Gaag niet ongenoemd laten. 'De ambitie is om in meerdere opzichten betere kwekerijen neer te zetten'. Het realiseren van die ambitie komt op 1 januari weer een stap dichterbij.

Terug naar natuurlijk afkalven in de vleesveehouderij

Dikbillen heten ze in de volksmond. Runderen die speciaal voor het vlees worden gefokt en gemest, en die door 'luxe bespiering', zoals de vakmensen het noemen, hun naam eer aan doen. Kunnen we de dieren zo gaan fokken dat er van die luxe zo veel mogelijk overblijft, maar dat ze toch zonder operatieve ingreep kunnen afkalven?

Een probleem in de houderij van dikbillen is dat de koeien heel moeilijk afkalven, waardoor dat over het algemeenmet behulp van de keizersnede gebeurt. Niet gewenst, oordeelt de samenleving. Gesteund door het ministerie van LNV werkt Wageningen Livestock Research daarom samen met de Federatie van Vleesveestamboeken in het project 'Natuurlijke Luxe' met als doel om de fokkerij weer op de weg terug te krijgen naar standaard natuurlijk afkalveren.
In theorie is de oplossing niet moeilijk, volgens Bert van Abeelen. Hij is vleesveehouder en met zijn eigen runderen actief betrokken bij het onderzoek. 'Decennia lang dacht vrijwel iedereen dat de moeilijke geboortes veroorzaakt werden door het spierpakket. Maar het skelet van de koe blijkt in werkelijkheid de grootste boosdoener te zijn. Koeien van extreme vleesrassen hebben in vergelijking tot andere rassen relatief vaak een erg nauw bekken. De inwendige bekkenmaten van de koe bepalen voor een groot deel of het kalf natuurlijk kan worden geboren. Zijn die maten groter, dan zal dat vaker goed gaan. Natuurlijk zijn de maten van het kalf ook belangrijk: kleinere kalveren worden gemakkelijker geboren dan grote.' Maar: grote koeien hebben meestal grotere inwendige bekkenmaten, terwijl ze ook grote kalveren voortbrengen. Hoe moet je fokdoel er dan precies uitzien? Dat is nu juist waar onderzoek uitsluitsel over moetv geven, onderstreept Van Abeelen. De grote lijn is er al wel: de dieren moeten groter en de bekkens ruimer.
'Van alle koeien op ons bedrijf worden de bekkenmaten opgemeten, de breedte en de hoogte. Als je die weet, kan je vervolgens gaan kijken welke dieren gemakkelijk afkalven en welke met een keizersnede verlost moeten worden. Dat levert het nodige inzicht op, dat je in de fokkerij weer verder kan gebruiken.' Van Abeelen is niet de enige veehouder die als pionier voor zijn stamboek aan het onderzoek meedoet. Nog vijftien leden van de stamboeken voor Verbeterd Roodbont vee en het Belgisch Blauwe ras leveren ook hun bijdrage. Het onderzoek heeft al een fokwaarde opgeleverd, dat is een waarde die de fokker vertelt in hoeverre een bepaalde stier de eigenschap van een ruim bekken overerft. 'De erfelijkheidsgraad daarvan is 72%. Voor dat percentage heb je zekerheid dat de bewuste eigenschap goed overerft. Dat is hoog.' Van Abeelen wacht intussen niet op definitieve onderzoekresultaten.
Hij heeft er plezier in om op zijn eigen bedrijf de keizersnede zo veel mogelijk uit te bannen: 'Het kan, daar was mijn vader vroeger al van overtuigd. Wij hebben nu al bijna twintig procent natuurlijke geboortes.' De resultaten van het onderzoek zullen dat percentage zeker verder kunnen opstuwen.

Vakopleiding dierenambulance bedient professionaliserende sector

Professionaliseren, dat is het toverwoord achter de cursussen voor medewerkers van een dierenambulance die het afgelopen jaar een vliegende start maakten. De sector dierenwelzijn staat voor een cultuuromslag, en de eerste tekenen wijzen erop dat veel betrokkenen daarvan niet meer overtuigd hoeven worden.

Er zijn in Nederland nu zo'n tachtig tot honderd dierenambulances actief, zegt Marga van Kommer. Zij is directeur van Dierenambulance Nijmegen en omstreken en voorzitter van de grootste landelijke organisatie, de Federatie van Dierenambulances Nederland (FDN). Binnen die groep is de variatie groot: 'Er zijn familiebedrijfjes bij, er zijn ambulances met een vijftal vrijwilligers maar er zijn er ook met tachtig, en die mensen worden allemaal in de eerste plaats gedreven doordat ze gek op dieren zijn. Dan kan je je wel voorstellen dat het niveau van professionalisme tussen de dierenambulances sterk varieert'. De noodzaak om de richting in te slaan van een meer professionele aanpak staat echter voor Van Kommer buiten kijf. 'De maatschappij vraagt erom, de politiek vraagt erom, de belangstelling voor dierenwelzijn groeit sterk. De tijd is er rijp voor.' De vereiste omvorming van de sector betekent dat er hogere eisen worden gesteld aan de organisaties, aan de bestuurders, maar eerst en vooral aan de mensen aan de telefoon en op de wagen. Voor die vrijwilligers zijn de cursussen bedoeld waarmee het Cursuscentrum Dierverzorging in Barneveld (CDB) in januari is begonnen, en die in hun eerste jaar al meer dan honderd gediplomeerde cursisten hebben opgeleverd.

> 'De maatschappij vraagt erom, de politiek vraagt erom, de belangstelling voor dierenwelzijn groeit sterk. De tijd is er rijp voor.'
>
> **Marga van Kommer**

Werkbezoek

De behoefte aan zo'n cursus sudderde al een aantal jaren sinds een vroegere vakopleiding in Amsterdam in het begin van deze eeuw werd beëindigd, aldus Van Kommer. Maar het was minister Verburg die de aanzet gaf tot de huidige, moderne versie: 'Zij was een jaar of drie geleden op werkbezoek bij de Dierenambulance Kennemerland en daar heeft ze gezegd: 'Er moet een vakopleiding komen'. Zij was ook bereid om geld beschikbaar te stellen voor de ontwikkeling, en dat scheelt veel voor een bedrijfstak die vooral op liefdewerk draait. Sindsdien is er een hechte samenwerking geweest tussen het ministerie, de FDN en de Dierenbescherming, om eisen op te stellen waaraan die cursussen moeten voldoen.' In 2008 werd verschillende cursusaanbieders gevraagd om op basis van die eisen een aanbod te doen en daar kwam Barneveld als beste uit. René Wessels is sectorcoördinator van het CDB. Hij is blij dat zijn centrum de cursus kon binnenhalen. 'Dit stond al sinds de jaren negentig op mijn netvlies, maar de financiering bleef lange tijd een probleem. Nu konden we ineens vooruit'.
In het nieuwe opleidingspakket zitten drie cursussen, legt Wessels uit. Een tweedaagse cursus, de zogenaamde basiscursus, voor degenen die 'op de ambulance' zitten, een eendaagse voor medewerkers van de meldkamer en een eendaagse over communicatie. Vooral de eerste loopt goed. 'In januari was er een tryout,' weet Van Kommer. 'Daarna waren er drie afleveringen in mei, één in september en onlangs nog een in november. Allemaal met zo'n twintig deelnemers'.

Achten en negens

Het succes zit hem voor een belangrijk deel in de praktische benadering, denkt Wessels. 'Van de vier dagdelen in de basiscursus besteden we er één aan theorie en drie aan praktijk. Een dagdeel voor konijnen, knaagdieren en marterachtigen; een dagdeel voor honden en katten en één voor de kinderboerderij waar het vooral om vogels gaat zoals duiven, eenden, ganzen, zwanen en kalkoenen.' Dat er sprake is van een succes kan Wessels ook documenteren: 'Wij vragen onze cursisten altijd een evaluatieformulier in te vullen. Deze keer waren we natuurlijk superbenieuwd wat daar uit zo komen. Dat bleken overwegend achten en negens te zijn en daar zijn we zeer tevreden over!' Wie mocht denken dat de cursus een makkie is, heeft het verkeerd. 'We hebben meteen met de partners, LNV, de Dierenbescherming en de FDN, afgesproken dat het geen vrijblijvende aanpak zou worden. De mensen worden aan het eind van de tweede dag ge-examineerd en als ze het halen – tot nu toe is dat nog altijd gebeurd – krijgen ze een diploma mee.'

En inderdaad is dat hoe Marga van Kommer het graag wil zien. Als het aan haar ligt wordt het diploma op den duur onderdeel van een aantal eisen waaraan leden van haar federatie moeten voldoen. 'Maar op dit moment zijn we heel blij dat we onze leden kunnen stimuleren om hier vrijwillig aan mee te doen'.

'Dit stond al sinds de jaren negentig op mijn netvlies, maar de financiering bleef lange tijd een probleem. Nu konden we ineens vooruit'.

René Wessels

Het theoretisch deel van de basiscursus bevat onder meer onderdelen over het herkennen van (spoedeisende) ziekteverschijnselen, overdraagbare ziektes, wetten en regels en EHBO. Dat laatste onderdeel komt ook aan bod in het praktijkgedeelte dat verder veel aandacht besteedt aan het herkennen, vangen, hanteren en fixeren van verschillende dieren.

Op weg naar minder ingrepen in de pluimveehouderij

Er was een tijd waarin ingrepen bij pluimvee, zoals het verkorten van snavels en tenen, werden beschouwd als noodzakelijk kwaad om de dieren tegen zichzelf en elkaar te beschermen. Die tijd is voorbij, weet Jan Vroegindeweij, zelf pluimveehouder en voorzitter van de Stuurgroep Plan van Aanpak Ingrepen Pluimveehouderij. Zulke ingrepen worden nu ook door de wetgever als ongewenst gezien.

Er komt echter wel wat bij kijken om er vanaf te komen, juist vanwege dat omstreden woordje 'noodzakelijk'. Schaf je alleen maar de ingrepen af, legt Vroegindeweij uit, dan zal het middel vaak erger zijn dan de kwaal. De kippen gaan elkaar bestrijden en beschadigen en dat is bepaald niet bevorderlijk voor hun welzijn. Het gaat er dus om, oplossingen te vinden die de ingrepen overbodig maken zonder dat dat op en andere manier weer ten koste gaat van de dieren. Het Plan van Aanpak, opgesteld door het bedrijfsleven en in 2007 door minister Verburg naar de Kamer gestuurd, voorzag dan ook in onderzoek op vele fronten naar de effectiviteit van even zoveel maatregelen. Het voorzag ook in de oprichting van de Stuurgroep waaraan Jan Vroegindeweij leiding geeft. Die moet ervoor zorgen dat ingrepen vanaf 2011 tot het verleden behoren 'en als dat niet kan zonder ongewenste welzijnsgevolgen, dat ze zo worden aangepast dat ze minder belastend zijn voor de dieren,' aldus Vroegindeweij. 'We doen dat met veel verve,' verzekert hij, 'en we zijn blij met de goede samenwerking die zich binnen de stuurgroep met de Dierenbescherming heeft ontwikkeld'.

Laatstgenoemde organisatie neemt deel aan het proces naast het ministerie van LNV en verschillende pluimveehouderijorganisaties. 'We zoeken de oplossing in een aantal richtingen', zegt Vroegindeweij. 'Naast literatuuronderzoek naar de ervaringen in andere landen is er ook veel praktijkonderzoek opgezet, samen met onderzoekers van de Animal Science Group van Wageningen UR die echt verstand hebben van de pluimveehouderij. Waar gaat het dan om? Het verrijken van de stal bijvoorbeeld, met speeltjes en blokken waarmee de kippen afleiding kunnen zoeken. Maar ook de huisvesting in de breedte: welke veranderingen kunnen helpen om te zorgen dat de dieren elkaar meer met rust laten?' Ook veranderingen in de samenstelling van het voer worden onderzocht, en een fokkerijrichting die tot rustiger dieren leidt.

Dat er met de huidige onderzoekresultaten in de hand in 2011 een streep kan worden gehaald door alle ingrepen, daar gelooft Vroegindeweij nu nog niet in: 'Niet zonder schade voor het welzijn'. Maar voor een aantal zal dat wel gelden, en voor de andere zullen er in elk geval verbeteringen kunnen worden gerealiseerd. 'Eind volgend jaar zullen wij een concreet voorstel bij het ministerie van LNV neerleggen'.

Colofon

Dierbeleid in uitvoering is een uitgave van het ministerie van LNV.

Redactieadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Tekst
Martijn de Groot

Fotografie
Mieke van Engelen

Ontwerp en Productie
DB Huisstijlmedia

Deze nieuwsbrief verschijnt twee keer per jaar.

Internet:
www.minlnv.nl

E-mail:
dierbeleidinuitvoering@minlnv.nl